

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з наукової роботи та міжнародних зв'язків
Центральноукраїнського національного технічного університету
к.т.н., доцент Андрій ТИХИЙ
«19» лютого 2026 року

ВИТЯГ З ПРОТОКОЛУ №1

засідання міжкафедрального семінару кафедри економіки підприємництва та готельно-ресторанної справи, кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності, кафедри маркетингу та економічної теорії, кафедри аудиту, обліку та оподаткування Центральноукраїнського національного технічного університету

від 19 лютого 2026 року

Присутні: члени кафедри економіки підприємництва та готельно-ресторанної справи: д.е.н., проф., зав. кафедрою Зайченко В.В., д.е.н., проф. Семикіна М.В., к.е.н., проф. Бугаєва М.В., к.е.н., доц. Дмитришин Б.В., к.е.н., доц. Нісфоян С.С., к.е.н., доц. Запірченко Л.Д., зав. лабораторією Ковальчук Н.В., ст. викл. Задорожня Л.М.; члени кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності: к.е.н., проф. В'юнник О.В., к.е.н., доц. Андрощук І.О., к.е.н., доц. Сторожук О.В.; члени кафедри маркетингу та економічної теорії: д.е.н., проф., зав. кафедри Жовновач Р.І., к.е.н., доц. Коваль Л. А., член кафедри аудиту, обліку та оподаткування – к.е.н., доц. Юрченко О.В., зав. аспірантури та докторантури; Голбанос С.С. – здобувач третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка».

Запрошені: Куликов Г.О., Татарченко А.О - здобувачі третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка».

Голова засідання: Зайченко В.В.

Секретар: Нісфоян С.С.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

1. Визначення наукової новизни, теоретичного та практичного значення результатів дисертації «Міграційна мобільність молоді та механізм її регулювання в контексті національної безпеки», підготовленою здобувачем третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання спеціальності 051 «Економіка» Голбаносом Сергієм Сергійовичем для здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка».

СЛУХАЛИ: доповідь здобувача третього освітньо-наукового рівня «Доктор філософії» четвертого року навчання Голбаноса Сергія Сергійовича про результати виконання наукової складової освітньо-наукової програми за спеціальністю 051 «Економіка».

Тема дисертації – «Міграційна мобільність молоді та механізм її регулювання в контексті національної безпеки». Здобувач Голбанос С. С. презентував основні наукові результати, отримані за темою дисертації упродовж навчання в аспірантурі, зокрема:

- розкрив генезис наукового знання про сутність міграційної мобільності населення та її специфіку щодо молоді;
- визначив міграційні детермінанти національної безпеки в теорії економічних досліджень;
- узагальнив науково-методичні основи формування механізмів регулювання міграційної мобільності молоді з позицій національної безпеки з урахуванням зарубіжного досвіду;
- проаналізував глобальні та національні виклики зростання міграційної мобільності молоді України у фокусі безпекових наслідків;
- визначив чинники, які впливають на формування міграційної мобільності молоді на особистісному рівні;
- оцінив ефективність механізмів регулювання міграційної мобільності молоді в контексті цілей національної безпеки України
- обґрунтував концептуальну парадигму гнучкого регулювання міграційної мобільності молоді в контексті національної безпеки;
- розробив пропозиції щодо формування механізму гнучкого регулювання міграційної мобільності молоді України в інтересах національної безпеки;
- запропонував напрями синергії взаємодії соціальних партнерів у реалізації гнучкої публічної політики щодо міграційної мобільності молоді.

Після доповіді Голбанос С.С. відповів на запитання д.е.н., проф. Жовновач Р.І., к.е.н., проф. Бугаєвої М.В., к.е.н., доц. Дмитришина Б.В., к.е.н., доц. Нісфояна С.С., к.е.н., проф. В'юник О.В., к.е.н., доц. Юрченко О.В., д.е.н., проф. Зайченка В.В. На всі запитання дисертантом було надано аргументовані та вичерпні відповіді, що продемонстрували його глибоке володіння матеріалом та методологічну підготовку.

ВИСТУПИЛИ:

1. Науковий керівник – доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Семикіна Марина Валентинівна.

Актуальність дослідження Голбаноса С.С. зумовлена визначальним впливом міграційної мобільності молоді на стан національної безпеки України в умовах воєнних викликів та загроз.

Методологічну основу дисертації становить поєднання загальнонаукових, системних та спеціальних методів, що відповідають об'єкту дослідження. Поряд із методами аналізу, синтезу та логічного узагальнення, ключову роль відіграє

ризико-орієнтований підхід до ідентифікації міграційних загроз. Істотне значення має застосування методів економіко-статистичного аналізу та моделювання, що дозволило сформулювати авторську триконтурну модель управління міграційними процесами.

Логіка побудови структури дисертації повністю відповідає поставленим завданням, забезпечуючи послідовність викладу та наукову аргументованість розроблених рекомендацій.

Привертає увагу ґрунтовний аналіз та систематизація наукових праць зарубіжних та вітчизняних авторів, присвячених проблемам міграції і міграційної мобільності молоді. Варто відмітити значний обсяг опрацьованого дисертантом емпіричного та статистичного матеріалу, що охоплює дані Державної служби статистики, Державної міграційної та прикордонної служб України, а також аналітичні звіти провідних міжнародних інституцій (МОМ, ООН, Євростат). Це дало змогу автору виявити глибинні детермінанти міграційної поведінки молоді, обґрунтувати перехід до парадигми гнучкого регулювання та розробити інструментарій, що поєднує цифрові, фінансові та соціальні важелі збереження інтелектуально-трудового потенціалу країни. До безперечних наукових досягнень Голбаноса С.С. слід віднести авторський підхід до розв'язання складної наукової проблеми регулювання міграційної мобільності молоді, побудований на засадах пріоритетності національної безпеки та гнучкого управління людським капіталом. Запропонований автором організаційно-економічний механізм орієнтований на посилення спроможності держави мінімізувати ризики незворотної еміграції молоді та формувати дієві стимули для «циркуляції інтелекту» в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення.

Основні результати та ключові положення дисертаційного дослідження знайшли відображення у 19 наукових працях загальним обсягом 5,65 друкованих аркушів (із яких особисто автору належить 3,85 д. а.). Серед опублікованих робіт – 5 статей у провідних фахових виданнях України, розділ у колективній монографії та 13 публікацій у матеріалах наукових конференцій та інших виданнях. Такий обсяг публікацій свідчить про високий рівень апробації наукових результатів, їх широке оприлюднення у науковому співтоваристві та повну відповідність вимогам до наукових досліджень.

Під час роботи над дисертацією Голбанос С. С. зарекомендував себе як наполегливий, ініціативний та відповідальний здобувач наукового ступеня доктора філософії. У процесі навчання в аспірантурі він у повному обсязі оволодів сучасним теоретико-методологічним інструментарієм з обраної спеціальності, продемонстрував високий рівень аналітичної культури та вміння працювати з великими масивами даних і нормативною базою. Індивідуальний план підготовки дисертації виконувався своєчасно й у повному обсязі; результати дослідження систематично обговорювалися на наукових семінарах кафедри, здобувач вчасно подавав матеріали для атестації та апробації, що підтверджується значною кількістю фахових публікацій, участю у міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Дисертаційна робота Голбаноса С.С. є самостійною, завершеною науковою працею. Зміст дисертації та авторські здобутки за своєю науковою новизною і практичною цінністю повністю відповідають спеціальності 051 «Економіка» та вимогам, що висуваються до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора філософії, а її автор заслуговує на рекомендацію до захисту та присудження освітньо-наукового ступеня доктора філософії.

2. Рецензент – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету Андрощук Ілона Олександрівна.

Дисертаційна робота Голбаноса С.С. присвячена актуальній науковій проблемі – теоретико-методичному обґрунтуванню та розробленню механізмів регулювання міграційної мобільності молоді в інтересах національної безпеки. Здобувач переконливо доводить, що в умовах воєнного стану та відкритості глобальних ринків праці традиційні моделі стримування міграції молоді є малоефективними. Наявні методи регулювання молодіжної міграції не відповідають інтересам національної безпеки. Пошук інструментів гнучкого регулювання, які дозволяють узгодити вектори особистісного розвитку молодих громадян із завданнями збереження людського капіталу держави, є стратегічно важливим завданням для економічної науки та практики державного управління.

У першому розділі дисертаційної роботи розкрито генезис наукової думки та поглиблено теоретико-методологічні основи регулювання міграційної мобільності.

Набуло подальшого розвитку сутнісне трактування міграційної мобільності молоді, яку визначено як складний процес, що поєднує просторово-часові характеристики переміщень із «внутрішніми» трансформаціями особистості. Важливим здобутком автора є удосконалення ризико-орієнтованого підходу під час визначення міграційних детермінант національної безпеки за різними сферами життєдіяльності суспільства і різними рівнями управління, це дозволило ідентифікувати загрози у тріаді: «соціальна вразливість» – «невпевненість» – «нестабільність». Крім того, удосконалено науково-методичні основи регулювання, де обґрунтовано концепцію механізму як «захищеного простору можливостей», що базується на балансі безпекового та розвивального (соціально-економічного) контурів.

У другому розділі автором проведено ґрунтовний аналіз, у ході якого визначено та систематизовано глобальні та національні виклики міграційної мобільності, їх наслідки для безпеки України, зокрема науково обґрунтовано виникнення ефекту «подвійного демографічного удару» (втрата репродуктивного та інтелектуально-трудоного потенціалу). Дисертант вдало використав в процесі дослідження дані Євростату та ін., результати соціологічних досліджень авторитетних соціологічних центрів в ЄС і в Україні. На основі визначення та оцінювання ролі чинників формування мобільності доведено трансформацію пріоритетів молоді від безпекового імперативу до

моделі раціонального життєвого вибору. Шляхом аналізу визначено слабку ефективність наявних механізмів регулювання молодіжної міграції, низьку дієвість і декларативність регіональних програм «Молодь».

У третьому розділі важливим науковим результатом, що характеризується новизною, є науково-методичний підхід до формування організаційно-економічного механізму регулювання міграційної мобільності молоді. В основу побудови такого механізму покладено ідеї концептуальної парадигми, що змінює філософію впливу на міграційну мобільність молоді. Функціонування механізму базується на триконтурній моделі управління (безпековий, економічний, соціальний контури, тобто рівні та напрями регуляторного впливу). Заслужують на увагу цифрові, економічні та соціальні інструменти, які мають створювати привабливе для молоді середовище розвитку, праці та самореалізації, що матиме конкурентні переваги. Для підвищення ефективності дії механізму удосконалено засади соціального партнерства, що забезпечує консолідацію ресурсів стейкхолдерів через інституційно-програмний та проєктно-мережевий підходи.

Практична значущість роботи полягає у формуванні конкретного інструментарію (цифрові сервіси е-резидентства, фінансові програми «Оселя+»), що забезпечує перехід від методів адміністративного стримування міграційної мобільності до створення конкурентних переваг національного економічного середовища. Це відповідає завданням національної безпеки, оскільки дозволяє розглядати міграційні процеси як керований ресурс повоєнного відновлення і важливий крок до збереження людського капіталу України.

Дисертація Голбаноса С. С. є завершеною науковою працею, виконаною на високому теоретико-методичному рівні. Отримані результати мають суттєву наукову новизну та практичну цінність. Робота повністю відповідає вимогам до дисертацій за спеціальністю 051. Безперечно прикладну цінність мають рекомендації щодо формування організаційно-економічного механізму регулювання міграційної мобільності молоді та оцінювання його ефективності. Дисертаційна робота заслуговує високої позитивної оцінки та рекомендації до захисту.

3. Рецензент – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету Сторожук Оксана Василівна.

Сучасна ескалація геополітичних загроз та розгортання повномасштабної війни в Україні кардинально змінили характер міграційних процесів, перетворивши мобільність молоді з традиційного демографічного явища на гостру проблему національної безпеки. Масштабний виїзд молодих людей за кордон створює ризики для збереження людського капіталу, що ставить під загрозу здатність національної економіки до майбутнього відновлення. Назріла практична потреба у науковому пошуку шляхів розв'язання протиріччя між об'єктивною необхідністю держави у збереженні молодіжного ресурсу та

відсутністю дієвих механізмів управління міграцією в умовах критичних безпекових ризиків. Тому не викликає сумнівів актуальність теми дисертаційної роботи Голбаноса С.С., визначення мети, спрямованої на розробку та обґрунтування теоретико-методичних основ і практичних рекомендацій щодо формування механізму гнучкого регулювання міграційної мобільності молоді в контексті національної безпеки України.

Рецензована робота вирізняється високим рівнем наукової новизни, яка простежується за всіма розділами дослідження. У теоретичному розділі здобувачем отримано сутнісне трактування міграційної мобільності молоді як складного процесу, що в умовах свободи вибору поєднує просторово-часові переміщення з внутрішніми трансформаціями особистості (ідентичності та інтелектуального потенціалу). Автором розкрито розуміння зв'язку міграційної мобільності і національної безпеки, поглиблено розуміння соціальної безпеки. Науково-методичного розвитку набули теоретичні основи регулювання молодіжної міграції через узагальнення зарубіжного досвіду та обґрунтування концепції регулювання міграційної мобільності.

З наукової точки зору є цікавим і змістовним другий, аналітичний розділ дисертації. Автором здійснено системний аналіз впливу глобальних та національних викликів на міграційну мобільність молодих людей, різноаспектне дослідження тенденцій вимушеної міграції українців в умовах війни, динаміки міграційних настроїв молоді. До безперечної наукової новизни слід віднести висновок про ефект «подвійного демографічного удару» для безпеки України та доведення трансформації пріоритетів молоді у мотивах міграційної поведінки від безпекового імперативу до раціонального життєвого вибору. При цьому, як засвідчив виконаний аналіз, наявна молодіжна політика та існуючі механізми регулювання мобільності молоді виявляють застарілі підходи, що не відповідають рівню міграційних загроз для національної безпеки і потребам збереження людського капіталу для відновлення економіки України та її інноваційного розвитку.

Особливої уваги заслуговує новітній характер запропонованої концептуальної парадигми гнучкого регулювання міграційної мобільності, яка зміщує фокус з адміністративних заборон на управління мотивацією та «циркуляцію інтелекту» за допомогою системи стимулів. Цю парадигму покладено в основу нового науково-методичного підходу до розробки організаційно-економічного механізму регулювання, який має функціонувати на основі триконтурної моделі впливу на диференційовані групи молоді в середині України та за її межами (безпековий, економічний, соціальний контури) з використанням відповідних стратегій «Утримання», «Циркуляція» та «Віртуальна участь». Дія механізму передбачає залучення в межах кожної стратегії сукупність інструментів впливу на міграційну поведінку молоді (цифрових, економічних, фінансових, соціальних тощо) заради збереження молоді в Україні, підтримки зв'язків з молодими українцями за кордоном та поступового їх повернення на основі створення соціально-економічної зацікавленості і привабливих можливостей самореалізації на Батьківщині.

Такий підхід характеризується новизною і суттєвим внеском у розвиток економічної науки. Новизну цих здобутків автора та практичну значимість рекомендацій щодо розробки механізму регулювання посилюють пропозиції щодо залучення синергії взаємодії соціальних партнерів.

Дисертація Голбаноса С. С. є завершеною самостійною науковою працею, що містить нові обгрунтовані результати, які в сукупності вирішують важливе наукове завдання – формування дієвого механізму регулювання міграційної мобільності молоді в інтересах національної безпеки. Робота повністю відповідає вимогам до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, може бути рекомендована до захисту.

В обговоренні взяли участь: к.е.н., проф. Бугаєва М.В., к.е.н., проф. В'юник О.В., к.е.н., доц. Дмитришин Б.В., к.е.н., доц. Нісфоян С.С., д.е.н., проф., зав. кафедри Жовновач Р.І., к.е.н., доц. Юрченко О.В., д.е.н., проф. Зайченко В.В., які відмітили актуальність теми дисертації, її відповідність спеціальності, наявність наукової новизни одержаних наукових результатів, їх практичну значимість, публікаційну активність автора, активну участь у виконанні науково-дослідних робіт кафедри та проведенні конференцій.

ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Голбаноса Сергія Сергійовича на тему «Міграційна мобільність молоді та механізм її регулювання в контексті національної безпеки», поданої на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 051 «Економіка» (галузь знань 05 – «Соціальні та поведінкові науки»)

1. Актуальність теми дисертації.

Масштабна воєнна агресія трансформувала міграційну мобільність молоді на критичну загрозу національній безпеці, що вимагає негайного перегляду застарілих підходів до управління людським капіталом. Назріла гостра практична потреба у формуванні дієвого механізму регулювання, здатного розв'язати протиріччя між глобальною мобільністю особистості та інтересами безпеки держави без застосування неефективних адміністративних заборон.

Теоретичне підґрунтя дослідження закладене у працях зарубіжних (Г. Беккер, С. Каслз, Д. Массі, С. Сассен та ін.) та вітчизняних вчених (М. Біль, О. Дороніна, Е. Лібанова, О. Малиновська, М. Семикіна та ін.), проте аспекти гнучкого регулювання мобільності молоді в умовах воєнного стану залишаються недостатньо вивченими.

Необхідність розроблення нових регуляторних інструментів для мінімізації міграційних втрат та зміцнення безпекового середовища зумовили вибір теми дисертації.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри.

Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Центральноукраїнського національного технічного університету в межах тем: «Забезпечення кадрової стійкості підприємства в умовах викликів цифровізації зайнятості, міграції молоді та загроз національній безпеці» (№ держреєстрації 0125U002827), де автором досліджено вплив мобільності молоді на кадровий потенціал аграрних підприємств; «Розвиток соціально-трудового потенціалу регіону в умовах євроінтеграції» (№ держреєстрації 0118U007169), у межах якої визначено регіональні чинники міграційної активності; а також «Мотиваційні засади економічного зростання та інноваційного розвитку підприємств» (№ держреєстрації 0118U007168), де розроблено інструменти стимулювання молодіжної зайнятості в умовах безпекових загроз.

3. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів.

Дисертація є самостійною науковою працею, у якій автором особисто обґрунтовано концептуальні засади та сформовано механізм гнучкого регулювання міграційної мобільності молоді в інтересах національної безпеки.

Усі наукові результати, положення та прикладні рекомендації, що вносяться на захист, одержані здобувачем одноосібно.

У наукових працях, опублікованих у співавторстві, дисертанту належать лише ті ідеї та результати, що використані в тексті дисертації та відображені в переліку публікацій із зазначенням конкретного внеску автора.

4. Достовірність та обґрунтованість отриманих результатів та запропонованих автором рішень, висновків, рекомендацій.

Достовірність наукових результатів дисертації ґрунтується на застосуванні системного методологічного апарату та репрезентативній інформаційній базі, що включає дані Держстату, ДМС, ДПС України, аналітику міжнародних організацій (МОМ, ООН, Євростат) та матеріали соціологічних моніторингів міграційних настроїв молоді.

Використання комплексу методів, зокрема статистичного аналізу, ризико-орієнтованого підходу та економіко-математичного моделювання, дозволило забезпечити високу точність верифікації гіпотез та об'єктивність авторських висновків. Внутрішня логіка дослідження виявляється у чіткій узгодженості між поставленими завданнями та фінальними результатами, які безпосередньо впливають із проведеного аналізу та не суперечать емпіричним даним.

Надійність запропонованих рішень підтверджується позитивною апробацією на 13 наукових конференціях, публікаціями у фахових виданнях та перевіркою роботи на плагіат, яка засвідчила дотримання стандартів академічної доброчесності.

Таким чином, усі розроблені рекомендації та висновки щодо формування механізму регулювання міграційної мобільності молоді в контексті національної

безпеки є методологічно вивіреними, емпірично аргументованими та повністю відповідають вимогам до сучасних економічних досліджень.

5. Ступінь новизни основних результатів дисертації порівняно з відомими дослідженнями аналогічного характеру.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у розробленні концептуальних засад та прикладного інструментарію формування механізму гнучкого регулювання міграційної мобільності молоді в системі забезпечення національної безпеки. До найбільш вагомих результатів дослідження, що містять наукову новизну, належать:

Удосконалено:

1) ризико-орієнтований підхід до дослідження міграційної мобільності, що дозволив ідентифікувати загрози національній безпеці через тріаду «соціальна вразливість – невпевненість – нестабільність», актуалізуючи безпековий імператив міграційної політики;

2) концептуальну парадигму регулювання міграції молоді, яка, на відміну від моделей стримування, базується на принципах гнучкості та управлінні мотивацією, що забезпечує трансформацію незворотної еміграції у ресурс «циркуляції інтелекту»;

3) науково-методичний підхід до формування організаційно-економічного механізму регулювання, який передбачає запровадження триконтурної моделі управління (безпековий, економічний, соціальний) та диференціацію векторів впливу («Утримання», «Циркуляція», «Віртуальна участь»);

4) концептуальні засади соціального партнерства, визначеного у сенсі безпеко-орієнтованої системи консолідації ресурсів стейкхолдерів на засадах інституційно-програмного та проектно-мережевого підходів, що сприятиме створенню сприятливого життєвого простору для продуктивної зайнятості та професійного розвитку молоді;

набули подальшого розвитку:

5) сутнісне трактування міграційної мобільності молоді як процесу, що поєднує просторові переміщення із трансформацією соціальної ідентичності та інтелектуального потенціалу особистості в умовах свободи вибору;

6) науково-методичні основи регулювання міграції через синтез теорії людського капіталу та інституціоналізму, що дозволило обґрунтувати концепцію механізму як «захищеного простору можливостей»;

7) систематизація викликів міграційної мобільності, зокрема ідентифікація ефекту «подвійного демографічного удару» (одночасна втрата репродуктивного та інтелектуального потенціалу) як екзистенційної загрози економічній безпеці;

8) методи оцінювання чинників міграції на особистісному рівні, що підтвердили зміну пріоритетів молоді від безпекового імперативу до моделі раціонального життєвого вибору;

9) підходи до оцінювання ефективності механізмів регулювання, що довело необхідність переходу від адміністративних обмежень до системи

соціально-економічних стимулів і конкурентних переваг національного середовища.

Отже, дисертація вирізняється значним рівнем наукової новизни отриманих результатів, комплексністю підходів та вагомим внеском у розвиток теорії й практики регулювання міграційних процесів у контексті зміцнення національної безпеки та повоєнного відновлення України.

6. Перелік наукових праць, які відображають основні результати дисертації:

Статті у наукових фахових виданнях України

1. Голбанос С.С. Зарубіжний досвід регулювання міграційної мобільності молоді через призму безпекових наслідків. *Центральноукраїнський науковий вісник. Економічні науки*. 2025. Вип. 13(46). Ч.1 С. 34-45. DOI: [https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13\(46\).1.34-45](https://doi.org/10.32515/2663-1636.2025.13(46).1.34-45) (заг. обсяг 0,75 друк. арк.)

2. Голбанос С.С. Вибір регуляторів міграційної мобільності молоді в контексті національної безпеки. *Ефективна економіка*. 2025. №10. DOI: <http://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.10.137> (заг. обсяг 0,50 друк. арк.)

3. Голбанос С.С. Міграційна мобільність молоді: чинники зростання та безпекові наслідки. *Економіка та суспільство*. 2025. № 79. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/6677> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-79-38> (заг. обсяг 0,55 друк. арк.)

4. Семикіна М.В., Семикіна А.В., Голбанос С.С. Конкурентоспроможність людського капіталу на молодіжному ринку праці. *Збірник наукових праць НУК*. Миколаїв : НУК, 2015. № 3 (459). С. 110-117. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/3743> (заг. обсяг 0,50 друк. арк., особисто автору належить 0,35 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: проаналізовано проблеми зайнятості молоді та її міграційні настрої.

5. Семикіна М.В., Голбанос С.С. Конкурентоспроможність молоді на регіональному ринку праці в умовах системної кризи. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету*. Збірн. наук. пр. Кіровоград: КНТУ, 2015. Вип. 27. С. 28 – 35. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/7> (заг. обсяг 0,50 друк. арк., особисто автору належить 0,30 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: проаналізовано міграційні настрої молоді на тлі загострення проблем працевлаштування.

Розділ у колективній монографії

6. Семикіна М.В., Голбанос С.С., Семикіна А.В. Методологія наукових досліджень міграційної мобільності молоді в контексті пріоритетів людського розвитку. *Інноваційні тенденції в праві та соціально-економічних відносинах: колективна монографія* / за наук. ред. О.Кравченко, І. Маліновської. Кропивницький-Вроцлав : Вид-во ЦІРоЛ, 2025. Розд.4. С.435-457. <https://vmuroi.kr.ua/?p=14103> (заг. обсяг 0,95 друк. арк., особисто автору належить 0,30 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: проаналізовано

наслідки зовнішньої міграції та розроблено складові програми повернення молодих мігрантів після війни.

Опубліковані праці апробаційного характеру

7. Голбанос С.С. Підвищення конкурентної якості людського капіталу як умова успішної євроінтеграції України. *Актуальні проблеми розвитку підприємств в умовах нестабільної економіки: матер. міжнар. наук.-практ. інтернет-конф.* 15 груд. 2015 р. КНТУ. Кіровоград: КОД, 2015. С. 46–47. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/47916ff7-8f81-4646-aa55-ee87003f760f/content?page=46> (заг. обсяг 0,10 друк. арк.)

8. Голбанос С.С. Якість людського капіталу: чи завжди вона стає індикатором конкурентоспроможності на ринку праці? *Пріоритети розвитку підприємств у XXI столітті: матер. міжнар. наук.-практ. конф* 12 квіт. 2016 р., КНТУ. Кіровоград: КОД, 2016. С.30-32. <https://dspace.kntu.kr.ua/server/api/core/bitstreams/b56853da-1e6a-4960-8515-ff775e2b0521/content?page=30> (заг. обсяг 0,15 друк. арк.)

9. Голбанос С.С. Аспекти конкурентоспроможності української молоді на ринку праці. *Напрями економічного зростання та інноваційного розвитку підприємств: матер. міжнар. наук.-практ. конф. студентів і молод.учених* 21 квіт. 2016 р., КНТУ. Кіровоград: КОД, 2016. С.26-28. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/9ff355d7-8657-44e1-a445-0a3dc77f78a5> (заг. обсяг 0,15 друк. арк.).

10. Голбанос С.С., Куликов Г.О. Проблемні аспекти праці та зайнятості населення України в часи війни. *Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем: матер. X Міжнар. наук.-практ.конф., 17 лист. 2022 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2022. С. 62-64. <http://www.kntu.kr.ua/doc/science/zahody/vikl/2022/13-tez.pdf> (заг. обсяг 0,15 друк. арк., особисто автору належить 0,10 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: визначено тенденції використання та відтворення людського потенціалу в умовах війни.*

11. Гуменюк А. В., Голбанос С.С., Куликов Г.О. Актуальні проблеми праці населення України в умовах війни. *Цілі сталого розвитку : проблеми і можливості досягнення в Україні та світі : матер.VI Всеукр. наук.-практ. конф. здобувачів вищої освіти та молодих вчених, 20 жовт. 2022 р. Київ : [Східноукр. нац. ун-т ім. В. Даля], 2022. С. 31-33. http://filelibsnu.at.ua/conference/2023/conf_CSR_2022.pdf (заг. обсяг 0,15 друк. арк., особисто автору належить 0,05 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: проаналізовано аспекти регулюванні ринку праці під час війни та проблеми вимушених переселенців.*

12. Гуменюк А. В., Голбанос С. С., Куликов Г. О. Специфіка розвитку сфери праці в умовах війни. Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз : матер. всеукр. наук.-практ. конф., 20 квіт. 2023 р., м. Кропивницький: РВЛ ЦНТУ, 2023. С. 23-25. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/12784> (заг. обсяг 0,15 друк. арк.,

особисто автору належить 0,05 друк. арк.). Особистий внесок здобувача: проаналізовано негативні тенденції у сфері праці внаслідок війни.

13. Голбанос С.С. Регулювання міграційної мобільності молоді як пріоритет національної безпеки України. Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції: матер. III міжнар. наук.-практ. конф., 16-17 лист. 2023 р. Хмельницький: ХНУ, 2023. С. 256-259. <https://bine.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/54/zbirnyk-isbn.pdf> (заг. обсяг 0,20 друк. арк.).

14. Голбанос С. Проблемні аспекти міграційної мобільності молоді та її обліку. Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем : матер. XI міжнар. наук.-практ. конф., 30 лист. 2023 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2023. С.127-129. https://audit.kntu.kr.ua/files/2023_tez.pdf (заг. обсяг 0,15 друк. арк.).

15. Голбанос С.С. Концептуальний підхід до регулювання міграційної мобільності молоді з позицій безпеки України. Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі: матер. всеукр. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 12 груд. 2023 р.: ЦНТУ, 2023. Част. 2. 2023. С. 65-66. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/8324203e-1188-4955-b747-fbc784c1fa09> (заг. обсяг 0,10 друк. арк.).

16. Голбанос С.С. Новітні виклики і тренди міграційної мобільності молоді України крізь призму глобалізації та національної безпеки. Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі : матер. II всеукр. наук.-практ. конф. (м. Кропивницький, 27 лист. 2024 р.) Кропивницький : РВЛ ЦНТУ, 2024. I част. С.117-120. <https://dspace.kntu.kr.ua/items/46b985da-d04d-4a6d-b909-9a036463eaca> (заг. обсяг 0,20 друк. арк.).

17. Голбанос С.С. Диджиталізація та міграційна мобільність молоді: виклики національній безпеці та нові аспекти регулювання. Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та диджиталізації економіки : Матер. VIII Всеукр. наук.-практ. інтернет конф., м. Кропивницький, 24-25 квіт. 2025 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. С.53-55. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16714> (заг. обсяг 0,15 друк. арк.).

18. Голбанос С.С. Актуальні проблеми регулювання міграційної мобільності молоді в контексті національної безпеки. Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз: матер. III Всеукр. наук.-практ. конф., 5 черв. 2025 р. Кропивницький : ЦНТУ, 2025. С. 87-90. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/16895> (заг. обсяг 0,20 друк. арк.).

19. Голбанос С.С. Регулювання міграційних потоків молоді в контексті національної безпеки. Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України: матер. VIII Міжнар. наук.-практ. конф., м. Кропивницький, 6-7 лист. 2025 р. Кропивницький: ЦНТУ, 2025. С.105-107. <https://dspace.kntu.kr.ua/handle/123456789/17807> (заг. обсяг 0,15 друк. арк.).

7. Апробація основних результатів дослідження на конференціях, симпозіумах, семінарах тощо.

Основні теоретико-методичні та прикладні здобутки дисертації були представлені та знайшли схвалення на 13 міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях, зокрема: «Актуальні проблеми розвитку підприємств в умовах нестабільної економіки» (м. Кіровоград, 15 грудня 2015 р.); «Пріоритети розвитку підприємств у XXI столітті» (м. Кіровоград, 12 квітня 2016 р.); «Напрями економічного зростання та інноваційного розвитку підприємств» (м. Кіровоград, 21 квітня 2016 р.); «Цілі сталого розвитку : проблеми і можливості досягнення в Україні та світі» (м. Київ, 20 жовтня 2022 р.); «Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем» (м. Кропивницький, 17 листопада 2022 р.); «Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз» (м. Кропивницький, 20 квітня 2023 р.); «Розвиток обліку, аудиту та оподаткування в умовах інноваційної трансформації соціально-економічних систем» (м. Кропивницький, 30 листопада 2023 р.); «Перспективи ренесансу HR-інжинірингу, економіки і бізнесу за умов конвергенції України з ЄС у рамках європейської інтеграції» (м. Хмельницький, 16-17 листопада 2023 р.); «Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі» (м. Кропивницький, 12 грудня 2023 р.); «Проблеми і перспективи економічного розвитку в умовах модернізаційних процесів в Україні та світі» (м. Кропивницький, 27 листопада 2024 р.); «Сучасні проблеми економічної теорії, маркетингу та диджиталізації економіки» (м. Кропивницький, 24-25 квіт. 2025 р.); «Актуальні проблеми економіки та підприємництва в умовах викликів і загроз» (м. Кропивницький, 5 червня 2025 р.); «Конкурентоспроможна модель інноваційного розвитку економіки України» (м. Кропивницький, 6-7 листопада 2025 р.).

8. Практична цінність результатів дослідження.

Одержані наукові результати мають практичне значення, що полягає у розробленні прикладного інструментарію та конкретних пропозицій, спрямованих на вдосконалення державної політики регулювання міграційної мобільності молоді в системі національної безпеки. Зокрема, висновки та рекомендації дисертації використані у діяльності: установи «Агенція регіонального розвитку Кіровоградської області» під час планування проєктів із розвитку молодіжного підприємництва та розширення програм мікрогрантів для мінімізації міграційних ризиків (довідка № 018 від 24.02.2026 р.); виконавчих органів Кропивницької міської ради при розробці заходів зі стабілізації кадрового потенціалу громади та створення умов для професійної самореалізації молоді (довідка № 134/1/21 від 10.04.2026 р.); ТОВ «Машинно-технологічна станція Ятрань» у процесі формування кадрових стратегій та комплексних систем мотивації персоналу в умовах безпекових загроз (довідка № 41 від 29.07.2025 р.). Окремі результати дослідження інтегровано у навчальний процес Центральноукраїнського національного технічного університету при реалізації

освітніх програм зі спеціальності 051 «Економіка» (довідка № 08-19/14-308 від 03.02.2026 р.), зокрема у межах викладання навчальних дисциплін «Економіка праці та соціально-трудова відносини», «Соціально-економічний та людський розвиток» та «Соціальна відповідальність бізнесу» (довідка № 08-19/14-306 від 25.02.2026 р.).

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення. Дисертація за структурою, мовою та стилем викладення повністю відповідає вимогам МОН України. Робота написана державною мовою, науковим стилем, вирізняється логічною послідовністю та дотриманням норм академічного етикету. Під час обговорення результатів дослідження зауважень щодо змістовної цілісності, структури чи методологічної вивірності роботи не надходило.

10. УХВАЛИЛИ:

1. Дисертація Голбаноса Сергія Сергійовича на тему «Міграційна мобільність молоді та механізм її регулювання в контексті національної безпеки» є завершеною, самостійною науковою працею. У роботі розв'язано актуальне наукове завдання щодо формування механізму гнучкого регулювання міграційних процесів молоді в контексті завдань зміцнення національної безпеки України, що має вагомим значення для розвитку економічної науки за спеціальністю 051 «Економіка».

2. Основні наукові результати дисертації повністю відображені у 19 наукових публікаціях, серед яких: 5 статей у наукових фахових виданнях України, розділ в колективній монографії, 13 тез доповідей на міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях. Загальний обсяг публікацій становить 5,65 друк. арк. (особисто автору належить 3,85 д. а.).

3. Дисертаційна робота відповідає вимогам наказу МОН України №40 від 12.01.2017 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», Порядку присудження ступеню доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44.

РЕКОМЕНДУВАТИ:

1. Дисертаційну роботу «Міграційна мобільність молоді та механізм її регулювання в контексті національної безпеки», подану Голбаносом Сергієм Сергійовичем на здобуття ступеня доктора філософії, до публічного захисту у разовій спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 051 «Економіка».

2. Вченій раді ЦНТУ утворити разову спеціалізовану вчену раду по захисту дисертації Голбаноса Сергія Сергійовича у складі:

голова спеціалізованої вченої ради – Зайченко Володимир Васильович, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри економіки, підприємництва та готельно-ресторанної справи Центральноукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України;

члени спеціалізованої вченої ради:

рецензент – **Андрощук Ілона Олександрівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України;

рецензент – **Сторожук Оксана Василівна**, кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри економіки, менеджменту та комерційної діяльності Центральноукраїнського національного технічного університету Міністерства освіти і науки України;

офіційні опоненти:

Дороніна Ольга Анатоліївна, доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту та поведінкової економіки Донецького національного університету імені Василя Стуса Міністерства освіти і науки України;

Біль Мар'яна Михайлівна, доктор економічних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу проблем соціально-гуманітарного розвитку регіонів Інституту регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України.

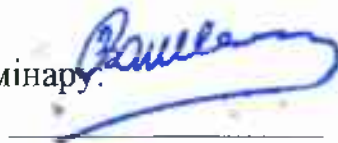
За затвердження висновку проголосували:

«за» – 14 осіб

«проти» – немає

«утримались» – немає

Голова міжкафедрального семінару:
д.е.н., професор

Володимир ЗАЙЧЕНКО

Секретар міжкафедрального
семінару: к.е.н., доцент

Сергій НІСФОЯН

Рецензенти:
к.е.н., доцент

Ілона АНДРОЩУК

к.е.н., доцент

Оксана СТОРОЖУК